

Homilie op de 25ste zondag van het jaar (Cyclus C) in O.L.Vrouw Assebroek (17-09-2022)

Lezingen: Amos 8,4-7; 1 Timoteüs 2,1-8; Lc 16,1-13

Broeders en zusters,

Halverwege deze scheppingsperiode worden we uitgenodigd om ons te bezinnen op de samenhang tussen de zorg voor de schepping en de strijd tegen de armoede. Onze paus Franciscus heeft erop gewezen dat de armen de eerste slachtoffers zijn van de klimaatopwarming. Hij zegt kort en krachtig: “Je kunt niet *de schreeuw van de aarde* horen en doof blijven voor *de schreeuw van de armen*”. De lezingen van deze 25ste zondag sluiten daarbij aan. In de eerste lezing horen we Gods aanklacht tegen rijke mensen die armen uitbuiten door allerlei bedrieglijke praktijken.

En in het evangelie horen we de parabel van de onrechtvaardige rentmeester die het bezit beheert van een rijk man. Ook hij is een bedrieger. Eerst verkwt hij het bezit van de man in wiens dienst hij werkt, zonder dat die het aanvankelijk merkt. Sinds de financiële crisis weten we maar al te goed hoe je geld kan ontwaarden of laten verdwijnen door bedrieglijke of speculatieve praktijken van degenen die je geld beheren. En als het bekend wordt en de rentmeester vreest te worden ontslagen en op straat te belanden, vindt hij er weer iets op: hij ontbiedt één voor één de schuldenaars van zijn heer en vermindert aanzienlijk hun schulden. Door dit tweede bedrog hoopt hij na zijn ontslag door hen verder geholpen te worden.

En dan staat er iets heel verrassend in het evangelie. De Heer, dat is natuurlijk Jezus, prijst de onrechtvaardige rentmeester! Hoezo, keurt Jezus dan de bedrieglijke handelwijze van die rentmeester goed? Neen, hij keurt het bedrog niet goed, maar hij prijst de schrandereheid waarmee deze man van de zakenwereld gehandeld heeft om te overleven. Zo gaat het in de wereld: mensen zijn slim en schrandere om zich in de financiële en economische wereld staande te houden, om het failliet te vermijden. En ze zijn daartoe zelfs bereid een loopje met de waarheid te nemen, bedrieglijke praktijken op te zetten. Jezus keurt hun oneerlijkheid niet goed, maar wel de volhardende schrandereheid waarmee ze hun zaken behartigen.

En dan komt Jezus' eigenlijke punt. Hij zegt: “de kinderen van deze wereld handelen onderling met meer overleg dan de kinderen van het licht”. En hij drukt de wens uit dat wij christenen, “kinderen van het licht”, dezelfde schrandereheid en ondernemingslust aan de dag zouden leggen als het gaat om immateriële goederen, om de uiteindelijke schat, namelijk, “opgenomen te worden in de eeuwige tenten”. Hoe doe je dat? Jezus doet een suggestie. Hij zegt: “Maak je vrienden door middel van de onrechtvaardige mammon van het geld”, en die vrienden zullen voor je pleiten als je eenmaal aan de hemelpoort staat. Wat bedoelt hij daarmee? Hij bedoelt: gebruik je geld niet enkel voor je zelf, voor je eigen gezin, voor je eigen genoegens of om je eigen bezit te vermeerderen, maar geef een deel van je geld als aalmoes aan armen en behoeftigen. Die armen worden dan je vrienden, die voor je zullen pleiten als je ooit voor het oordeel staat. En ze zullen zeggen: die en die heeft mij uit de nood geholpen, die heeft mij voedsel bezorgd, die heeft mij geholpen om een dak boven mijn hoofd te hebben. Laat hem binnen: hij of zij is een goed mens. Snap je, iedere euro die ik in de schaal leg voor een of andere sociale actie is een belegging voor mijn uiteindelijke toekomst. Beleg je geld niet alleen om meer geld te hebben, want geld kan in rook opgaan. Maar beleg je geld in goede werken en aalmoezen, of dat nu via caritas is, of 11-11-11, of artsen zonder grenzen, of de schaal in de kerk, al het geld dat je daarin belegd hebt, levert je winst op als het uiteindelijke oordeel over je leven wordt geveld.

Jezus en de godsdienst of de kerk zijn dus niet tegen het geld als zodanig, maar tegen het verkeerd, egoïstisch gebruik van het geld. Dat noemt Jezus “de onrechtvaardige mammon”.

En daar stelt hij ons voor de keuze: “Gij kunt niet God dienen en de mammon”. Alleen maar zoveel mogelijk geld willen verdienen en godsdienstig willen zijn gaan niet samen. Misschien is dat ook een reden waarom mensen minder naar de kerk komen. De welstand heeft hen ongevoelig gemaakt voor de noden van anderen. De rijkdom maakt hen ongevoelig voor God, want ze denken Hem niet meer nodig te hebben: met geld kun je alles kopen, zelfs geluk, zo denken ze. Geldzucht, zegt Paulus ergens, staat gelijk met afgoderij. Dat is de vraag die vandaag aan ons wordt gesteld, een serieuze vraag: Wat doe ik met mijn geld en bezit? Gebruik ik het alleen voor mezelf? Ben ik gedreven door de passie om er altijd maar meer en meer te hebben? Of ben ik ook bereid een deel ervan weg te geven, uit te delen aan mensen in nood?

Misschien denken we nu: oei oei, als dat allemaal waar is, dan weet ik niet zo goed of ik op het goede spoor zit. Misschien ben ik ook te veel een product van de consumptiecultuur. Misschien deel ik niet genoeg met anderen. Hoe zal God mijn leven ooit beoordelen? Wel, misschien moeten we dan aan dat belangrijke zinnetje uit de tweede lezing denken. Daar staat er iets dat mij in alle geval troost en hoop bied. Daar lezen we: “God, onze Heiland wil dat *alle* mensen gered worden en tot de kennis van de waarheid komen” (1 Tim 2,3-4). God wil dus dat *alle* mensen tot de kennis van de waarheid komen, ook bijvoorbeeld in verband met de relatieve waarde van geld en bezit: dat geld en bezit niet alles zijn, dat er meer is in het leven dan materiële zaken. God wil dat *iedereen* tot een gezond inzicht komt in die aangelegenheid, niet alleen wij kerkgangers, niet alleen de christenen van naam, maar ook allen daarbuiten. Wij christenen hebben een boodschap voor alle mensen omtrent de omgang met geld en bezit, omdat God wil dat *alle* mensen tot de kennis van de waarheid komen.

Meer nog, God wil dat alle mensen gered worden, niet alleen de goeden, maar ook de slechten. Beseffen we wel wat dat betekent? Wil God dat ook de slechteriken, de bedriegers en de tirannen die duizenden mensen vermoord hebben – vul maar zelf namen in - gered worden? Ja, dat staat er toch. Hij wil dat *alle* mensen gered worden. Jezus heeft toch gezegd: ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars. Er is dus altijd hoop, ook wanneer ik in een slecht straatje terecht gekomen ben, er is hoop, want God wil en kan mij eruit redden. Ook al ben ik verslaafd aan drank, geld of seks, er is hoop want God wil dat ook ik gered word, en mijn buur, ja iedereen.

Er zijn zelfs theologen die denken dat God zo barmhartig is dat uiteindelijk iedereen naar de hemel gaat en dat er niemand in de hel terecht komt. Als God wil dat alle mensen gered worden, dan houdt dit in dat alle mensen uiteindelijk in de hemel terecht komen, zeggen ze. Klopt dat? Is dat juist? Ik denk het niet: ook al wil God dat alle mensen gered worden, zijn wil wordt begrensd door de vrije wil van de mens. Als er mensen zijn die Gods redding niet willen aanvaarden, dan kan zelfs God daar niets aan doen. Dus we moeten minstens rekenen met de mogelijkheid dat er mensen zijn die zich definitief afkeren van Gods reddende wil. Maar wie dat zijn, weten we niet. Alleen God weet dat. Het belangrijkste is te weten dat God alle mensen wil redden: mijzelf, ook al ben ik een zondaar, mijn burens, mijn vijanden, ongedoopten, enz. Ze zijn allen het voorwerp van Gods liefde. Maar dan vraagt Hij dat we zijn liefde zouden beantwoorden door rechtvaardig te leven en zorg te dragen voor armen en minderbedeelden. Moge God ons daarbij hepen. Amen.

Adelbert Denaux, pr.